

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/38/2014
Identifikačné číslo spisu:	1012201967
Dátum vydania rozhodnutia:	24.03.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1012201967.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky: U. P., nar. XX. U. XXXX, bytom G., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia odporkyne zo dňa 13. septembra 2012 č. XXX XXX XXXX X, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/61/2012-20 zo dňa 4. februára 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/61/2012-20 zo dňa 4. februára 2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13. septembra 2012 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne zo dňa 13. septembra 2012 č. XXX XXX XXXX X, ktorým odporkyňa podľa § 76 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľky o sirotský dôchodok s odôvodnením, že zomrelá matka navrhovateľky N.. B. P. nezískala ku dňu smrti t. j. k 30. novembru 2007 potrebný počet rokov dôchodkového poistenia.

Krajský súd preskúmal napadnuté rozhodnutie odporkyne a dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľky nie je dôvodný.

V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že zosnulá matka navrhovateľa ku dňu smrti získala len 4 roky a 272 dní doby dôchodkového poistenia a preto žiadosť navrhovateľky o sirotský dôchodok bola zamietnutá. Súčasne bolo zistené, že N.. P. sa neprihlásila v Sociálnej poisťovni ako samostatne zárobkovo činná osoba a nie sú ňou evidované platby na nemocenské a dôchodkové poistenie od roku 2002 do roku 2007. Vzhľadom na nesplnenie podmienok ustanovenia § 72 ods. 1, písm. f) zákona č. 461/2003 Z. z. o potrebnom počte rokov dôchodkového poistenia a absenciu 93 dní rokov

dôchodkového poistenia súd je toho názoru, že v prípade navrhovateľky by stálo za úvahu možnosť doplatiť dlžné poistné, čím by bolo možné opätovne posúdiť nárok navrhovateľky na priznanie sirotského dôchodku vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľka je študentkou t. j. nie je zárobkovo činná.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s ustanovením § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože navrhovateľka nebola v konaní úspešná a odporkyňa nemá zo zákona právo na ich náhradu.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka včas odvolanie.

Uviedla, že súdne konanie sa začalo z dôvodu jej žiadosti doplatiť chýbajúce poistné po smrti matky, ktorá platila poistné 4 roky a 272 dní namiesto 5 rokov. Z uvedeného dôvodu navrhovateľke nevznikol nárok na sirotský dôchodok. Poukázala na to, že nakoľko k dovŕšeniu hranice vyplácania sirotského dôchodku chýba len niekoľko dní, žiada o možnosť doplatiť chýbajúcu časť poistného po jej matke.

Odporkyňa navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že dôvody, ktoré navrhovateľka uvádza v odvolaní, nepovažuje za opodstatnené. V predmetnej veci z dávkového spisu vyplýva, že zomrelá matka navrhovateľky nesplnila zákonné podmienky. Nárok na sirotský dôchodok by vznikol, ak by matka navrhovateľky získala potrebný počet rokov podľa § 72 ods. 1 a § 72 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., teda minimálne 5 rokov dôchodkového poistenia, za posledných 10 rokov pred dňom smrti. Odporkyňa v rozhodnej dobe zhodnotila 4 roky a 272 dní poistenia. Navrhovateľka uvedenú skutočnosť nespochybňovala, avšak sama uviedla, že je ochotná doplatiť chýbajúce poistné. Túto okolnosť však v opravnom prostriedku neuviedla, možnosť doplatenia poisteného uviedla až na pojednávaní pred krajským súdom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo preskúmal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, pretože zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci (§ 250j ods. 2 písm. c/ OSP), a preto postupom podľa § 220 ods. 1 v spojení s § 250 ods. 2 a § 246c ods. 1 OSP rozsudok krajského súdu zmenil, tak že zrušil rozhodnutie odporkyne. Termín vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 24. marca 2015 (§ 156 ods. 1 a ods.3 OSP).

Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že navrhovateľka svoje odvolanie oprela o skutočnosť, že chce doplatiť chýbajúce poistné v stanovenej výške, aby jej tak následne vznikol nárok na sirotský dôchodok.

Podľa § 78 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osobe a dobrovoľne dôchodkovo poistenej osobe, ktoré nezaplatili včas a v správnej sume poistné na dôchodkové poistenie za obdobie, za ktoré boli povinné platiť poistné na dôchodkové poistenie, sa toto obdobie započíta na nárok na starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok a invalidný dôchodok a na určenia ich sumy ako obdobie dôchodkového poistenia odo dňa, v ktorom bola zaplatená celá suma dlžného poistného na dôchodkové poistenie.

Ďalej odvolací súd udáva, že to platí aj pre nárok na sirotský dôchodok po fyzickej osobe uvedenej v prvej vete a na určenie ich sumy, ak sirota zaplatila dlžnú sumu poistného na dôchodkové poistenie po fyzickej osobe uvedenej v prvej vete. Na účely určenia sumy starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku zomretého poistenca sa poistné zaplatené podľa druhej vety považuje za zaplatené ku dňu jeho smrti.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že vznik účasti SZČO na povinnom dôchodkovom poistení nie je závislý od splnenia povinnosti SZČO prihlásiť sa na nemocenské a dôchodkové poistenie. Účasť na povinnom dôchodkovom poistení (na rozdiel od účasti na dobrovoľnom dôchodkovom poistení) vzniká podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý príjem z podnikania bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedený v § 138

ods. 9. Rozhodujúcim pre vznik účasti na povinnom dôchodkovom poistení je dosiahnutie príjmu vyššieho ako 12-násobok vymeriavacieho základu podľa § 138 ods. 9 v jednom kalendárnom roku.

Ako bolo zistené zomretá matka navrhovateľky za rok 2002 a 2003 nedosiahla príjem z podnikania a inej samostatne zárobkovej činnosti vyšší ako zákonom stanovená hranica a z uvedeného dôvodu jej nevznikla povinná účasť na nemocenskom poistení a dôchodkovom poistení od 1. júla 2003 do 30. júla 2005. Príjem z daňového priznania k dani z príjmov fyzických osôb za rok 2004 bol vyšší ako zákonom stanovená hranica a zomretá matka mala povinnosť prihlásiť sa na nemocenské a dôchodkové poistenie od 1. júla 2005 do 22. marca 2006, do dňa zrušenie živnostenského oprávnenia.

Podľa názoru odvolacieho súdu mala odporkyňa poučiť navrhovateľku o možnosti doplatenia dlžnej sumy poistného už v rámci konania na správnom orgáne, čím by sa predišlo zbytočnému súdnemu konaniu. Nárok na sirotsky dôchodok by navrhovateľke mohol vzniknúť dňom zaplatenia poistného.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil, napadnuté rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250ja ods. 3 v spojení s § 250l ods. 2 OSP.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne, v zmysle vyššie uvedeného názoru odvolacieho súdu, znovu posúdiť nárok navrhovateľky na sirotsky dôchodok. Vyzvať navrhovateľku na doplatenie dlžného poistného s poučením, že v prípade jeho zaplatenia, môže jej nárok na sirotsky dôchodok vzniknúť.

Podľa § 224 ods. 2 OSP ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o trovách konania na súde prvého stupňa. Úspešná navrhovateľka si trovy konania neuplatnila, odporkyňa nebola v konaní úspešná a zároveň ani nemá nárok na ich náhradu zo zákona.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.